

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.5.2013
COM(2013) 270 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 25 ΣΛΕΕ

**σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε την περίοδο 2011-2013 για την επίτευξη
πραγματικής ιθαγένειας της ΕΕ**

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 25 ΣΛΕΕ

**σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε την περίοδο 2011-2013 για την επίτευξη
πραγματικής ιθαγένειας της ΕΕ**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έτους των πολιτών 2013 και σύμφωνα με το άρθρο 25 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η παρούσα έκθεση καλύπτει τις σημαντικότερες εξελίξεις στον τομέα της ιθαγένειας της ΕΕ από την **1^η Ιανουαρίου 2011 έως την 31^η Μαρτίου 2013**. Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, αφορά επίσης την πρωτοβουλία ευρωπαίων πολιτών και την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας.¹

Σχετικά με τις διακρίσεις για άλλους λόγους (άρθρο 19 της ΣΛΕΕ), η Επιτροπή θα δημοσιεύσει έκθεση, τον Νοέμβριο του 2013, σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τη φυλετική ισότητα² και της οδηγίας για την ισότητα στην απασχόληση³, η οποία θα εξετάσει συστηματικά τις διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού. Επίσης, η Επιτροπή θα δημοσιεύσει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την ισότητα των ευκαιριών και την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών.⁴

Η Συνθήκη της Λισαβόνας έδωσε πλήρη νομική ισχύ στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος ορίζει τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ στον τίτλο V (άρθρα 39 έως 46). Οι τρεις ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που εκδόθηκαν τον Μάρτιο του 2011⁵, τον Απρίλιο του 2012⁶ και τον Μάιο του 2013⁷, κατά συνέπεια, περιλαμβάνουν επίσης έναν απολογισμό της πρόοδου σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης.

¹ Τα άρθρα 18 και 24 ΣΛΕΕ ενσωματώθηκαν από τη Συνθήκη της Λισαβόνας στο δεύτερο μέρος της ΣΛΕΕ «Απαγόρευση των διακρίσεων και ιθαγένεια της Ένωσης».

² Οδηγία 2000/43/ΕΚ περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής.

³ Οδηγία 2000/78/ΕΚ για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία.

⁴ Οδηγία 2006/54/ΕΚ για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης.

⁵ COM(2011) 160 - http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/annual_report_2010_en.pdf

⁶ COM(2012) 169 - http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/charter-brochure-report_en.pdf.

⁷ COM(2013) 271- http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/charter_report_2012_en.pdf.

⁸ Βλέπε, για παράδειγμα, την υπόθεση C-184/99 *Grzelczyk*.

2. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΕ

2.1. Πρόσφατες εξελίξεις στη νομολογία για την ιθαγένεια της ΕΕ

Σε ορισμένες βασικές αποφάσεις του, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διακήρυξε τη σταθερή διαβεβαίωση ότι «στόχος της ιθαγένειας της Ένωσης είναι να αποτελέσει τη θεμελιώδη ιδιότητα των υπηκόων των κρατών μελών».⁸

Στην απόφαση *Zambrano*⁹, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 20 της ΣΛΕΕ απαγορεύει τη λήψη εθνικών μέτρων που θα μπορούσαν να στερήσουν από τους πολίτες της Ένωσης την πραγματική απόλαυση της ουσίας των δικαιωμάτων τους ως πολίτες της Ένωσης. Εφαρμόζοντας αυτό το κριτήριο στη συγκεκριμένη περίπτωση, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ένας παράνομος μετανάστης σε ένα κράτος μέλος, ο οποίος έχει ανήλικα συντηρούμενα τέκνα που είναι υπήκοοι του κράτους αυτού πρέπει να έχει το δικαίωμα να διαμένει και να εργάζεται εκεί. Το Δικαστήριο εξήγησε ότι η άρνηση χορήγησης στον εν λόγω γονέα του δικαιώματος αυτού θα στερούσε από τα παιδιά την πραγματική απόλαυση της ουσίας των δικαιωμάτων τους ως πολίτες της Ένωσης, εφόσον θα τα ανάγκαζε να εγκαταλείψουν την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Δικαστήριο διευκρίνισε περαιτέρω ότι αυτό ισχύει ακόμη και όταν τα παιδιά δεν έχουν ασκήσει ποτέ το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας στο εσωτερικό της ΕΕ.

Σε μια άλλη περίπτωση, στην υπόθεση *Dereci*¹⁰, το Δικαστήριο τόνισε τον ειδικό και έκτακτο χαρακτήρα των καταστάσεων στις οποίες το κριτήριο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί. Το κριτήριο εφαρμόζεται μόνον σε καταστάσεις όπου ο/η πολίτης της ΕΕ είναι υποχρεωμένος/η να εγκαταλείψει την επικράτεια της Ένωσης στο σύνολό της (και όχι μόνον την επικράτεια του κράτους μέλους του οποίου είναι υπήκοος). Επιπλέον, αφορά καταστάσεις στις οποίες το δικαίωμα διαμονής δεν μπορεί να μη χορηγηθεί σε υπήκοο τρίτης χώρας που είναι μέλος της οικογένειας υπηκόου κράτους μέλους, εφόσον η αποτελεσματικότητα της ιθαγένειας της Ένωσης από την οποία επωφελείται ο εν λόγω υπήκοος, σε διαφορετική περίπτωση, θα υπονομευθεί. Ωστόσο, το γεγονός ότι ο πολίτης της Ένωσης επιθυμεί να διαμένει μαζί με ένα μέλος της οικογένειάς του που είναι υπήκοος τρίτης χώρας δεν αρκεί για να γίνει δεκτό ότι εκείνος/εκείνη θα αναγκαστεί να εγκαταλείψει την ΕΕ αν δεν χορηγείται δικαίωμα διαμονής στο μέλος της οικογένειας.

Το Δικαστήριο δήλωσε επίσης ότι οι εθνικές αρχές ή δικαστήρια οφείλουν να εκτιμούν σε κάθε περίπτωση εάν η άρνηση χορήγησης δικαιώματος διαμονής θα υπονόμει το δικαίωμα στην προστασία της οικογενειακής ζωής με βάση το άρθρο 7 του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε καταστάσεις που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης και του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα ανθρώπινα δικαιώματα όπου το ενωσιακό δίκαιο δεν τυγχάνει εφαρμογής.

Πιο πρόσφατα, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις *O. και S.*¹¹, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι οι αρχές που ορίζονται στην απόφαση *Zambrano* εφαρμόζονται μόνον σε εξαιρετικές περιστάσεις, αλλά προσδιόρισε ότι η εφαρμογή τους δεν περιορίζεται σε καταστάσεις στις οποίες υπάρχει σχέση αίματος, υπογραμμίζοντας ότι ο σχετικός παράγοντας είναι η σχέση εξάρτησης (νομικής, οικονομικής ή συναισθηματικής).

⁹ Case C-34/09, *Ruiz Zambrano*.

¹⁰ Case C-256/11, *Dereci και λοιποί*.

¹¹ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-356/11 και C 357/11, *O, S.*

2.2. Απόκτηση και απώλεια της ιθαγένειας της ΕΕ

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ, κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους είναι πολίτης της Ένωσης. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίζουν ποιοι είναι οι υπήκοοί τους και να θεσπίζουν τους όρους που διέπουν την απόκτηση και την απώλεια της ιθαγένειάς τους, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το δίκαιο της ΕΕ.¹²

Κατά την περίοδο αναφοράς, η Επιτροπή απάντησε σε περίπου 62 μεμονωμένες αιτήσεις παροχής πληροφοριών, σε 29 ερωτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και σε έξι αναφορές σχετικά με τα θέματα αυτά.

Η Επιτροπή έλαβε ερωτήσεις μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με περιπτώσεις όπου τα κράτη μέλη αποφάσισαν τη χορήγηση ιθαγένειας σε ομάδες ατόμων, όπως ομάδες που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες σε άλλη χώρα ή που έχουν καταθέσει ορισμένα ποσά σε εγχώρια τράπεζα. Οι συντάκτες έθεσαν το ερώτημα **κατά πόσον τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να θεσπίζουν τους όρους απόκτησης της υπηκοότητάς τους**, ιδίως υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με την οποία, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη «πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη το δίκαιο της ΕΕ».

Ερμηνεύοντας τον εν λόγω όρο στην υπόθεση *Rottmann*¹³, το Δικαστήριο δεν αμφισβήτησε την αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών να καθορίζουν ποιοι μπορούν να γίνουν υπήκοοί τους και, κατά συνέπεια, πολίτες της Ένωσης. Αντίθετα, επέβαλε όρια στην εξουσία τους να στερούν από πολίτες της Ένωσης τα δικαιώματά τους που συνδέονται με το καθεστώς της ιθαγένειας της Ένωσης. Ειδικότερα, επιβεβαίωσε ότι, όσον αφορά τους πολίτες της Ένωσης, η άσκηση των εξουσιών των κρατών μελών να θεσπίζουν κανόνες για την απόκτηση και απώλεια της υπηκοότητας, *στο βαθμό που επηρεάζει δικαιώματα που απονέμονται και προστατεύονται από την έννομη τάξη της Ένωσης*, όπως στην απόφαση για τη διαγραφή της πολιτογράφησης, υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο που διεξάγεται βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ. Οι καταστάσεις που περιγράφονται στις ερωτήσεις που έλαβε η Επιτροπή αφορούσαν αποφάσεις *χορήγησης* της ιθαγένειας ενός κράτους μέλους, οι οποίες δεν έθιγαν τα δικαιώματα που απονέμονται και προστατεύονται από την έννομη τάξη της Ένωσης.

2.3. Ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή πολιτών της ΕΕ (Οδηγία 2004/38/ΕΚ)

2.3.1. Μέτρα διασφάλισης της ορθής μεταφοράς και εφαρμογής της οδηγίας 2004/38/εκ¹⁴

Το δικαίωμα των πολιτών της ΕΕ να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, αποτελεί έναν από τους πυλώνες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Κατά την περίοδο αναφοράς, η Επιτροπή ακολούθησε **αυστηρή πολιτική εφαρμογής** που στόχευε στη διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής μεταφοράς της οδηγίας από όλα τα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών τροποποίησε τη νομοθεσία της ή δεσμεύτηκε να το πράξει, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τους κανόνες για την ελεύθερη κυκλοφορία. Η Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εκτέλεση των υποχρεώσεων αυτών και συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για την επίλυση των εκκρεμών ζητημάτων.

¹² Βλέπε για παράδειγμα την υπόθεση C-369/90 *Micheletti και λοιποί*.

¹³ Υπόθεση C-135/08.

¹⁴ ΕΕ L 158, σ 77.

Το 2011, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία κατά δώδεκα κρατών μελών.¹⁵ Το 2012 — αρχές του 2013, απέστειλε αιτιολογημένη γνώμη σε επτά από τα δώδεκα αυτά κράτη.¹⁶ Ως αποτέλεσμα, μέχρι τώρα, πέντε κράτη μέλη τροποποίησαν τη νομοθεσία τους ή ανέλαβαν τη δέσμευση να το κάνουν.¹⁷ Τα κυριότερα θέματα που τίγονται στη διαδικασία παράβασης αφορούν τα **δικαιώματα εισόδου και διαμονής για τα μέλη των οικογενειών των πολιτών της Ένωσης**, συμπεριλαμβανομένων των συζύγων ή των συντρόφων του ιδίου φύλου¹⁸, τους όρους έκδοσης θεωρήσεων και δελτίων διαμονής για μέλη οικογένειας υπηκόων χωρών εκτός ΕΕ και τις ουσιαστικές και διαδικαστικές εγγυήσεις κατά της απέλασης των πολιτών της ΕΕ.

Η δικτυακή πύλη Your Europe¹⁹ ενημερώνει τους πολίτες της ΕΕ για τα δικαιώματά τους. Ειδικό τμήμα αφιερώνεται στα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας. Η Επιτροπή δημοσιεύει επίσης επικαιροποιημένη έκδοση του οδηγού για τους πολίτες της ΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή στην Ευρώπη.²⁰

2.3.2. Διεκπεραίωση αιτήσεων παροχής πληροφοριών και καταγγελιών

Κατά την περίοδο αναφοράς, υποβλήθηκαν στην Επιτροπή 1566 μεμονωμένες αιτήσεις παροχής πληροφοριών για θέματα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής, εκ των οποίων οι 581 καταχωρίστηκαν ως επίσημες καταγγελίες. Η Επιτροπή απάντησε επίσης σε 147 ερωτήσεις και 137 αναφορές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το 2011, 2 413 αιτήσεις παροχής πληροφοριών σχετικά με θέματα που συνδέονται με την ελεύθερη κυκλοφορία υποβλήθηκαν στα κέντρα επαφής Europe Direct και 3 787 το 2012 (που αντιπροσώπευαν το 3,9 % του ετήσιου όγκου των κέντρων επαφής (EDCC)).

Η ελεύθερη κυκλοφορία και τα σχετικά με τη μόνιμη διαμονή θέματα είναι μεταξύ των τριών πρώτων τομέων από την άποψη του αριθμού των αιτήσεων παροχής πληροφοριών SOLVIT (922 αιτήσεις παροχής πληροφοριών) και των υποθέσεων (481 υποθέσεις που επεξεργάστηκε και περάτωσε το SOLVIT κατά την περίοδο που αφορά η έκθεση, το 88 % των οποίων επιλύθηκαν).

¹⁵ AT, BE, DE, CY, CZ, ES, IT, LT, MT, PL, SE, UK. (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-981_en.htm?locale=en).

¹⁶ CZ, LT (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-75_en.htm?locale=en), UK (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-417_en.htm?locale=en) AT, DE και SE (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-646_en.htm?locale=en) και BE (http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-122_en.htm).

¹⁷ Η MT τροποποίησε τη νομοθεσία της. Οι ES, IT, PL και SE δεσμεύτηκαν να το πράξουν έως την άνοιξη του 2013.

¹⁸ Βλέπε επίσης την έκθεση για την εφαρμογή του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων, COM(2013) 271.

¹⁹ [Http://ec.europa.eu/youreurope/index.htm](http://ec.europa.eu/youreurope/index.htm).

²⁰ [Http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/guide_free_movement_en.pdf](http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/guide_free_movement_en.pdf).

2.3.3. Παραδείγματα θεμάτων που εξετάστηκαν

Οι εθνικές αρχές έχουν το δικαίωμα να απομακρύνουν τους πολίτες της ΕΕ από το έδαφός τους, μόνον βάσει ορισμένων αυστηρών ουσιαστικών και δικονομικών εγγυήσεων που καθορίζονται από τη νομοθεσία της ΕΕ. Για να υπάρχει ασφάλεια δικαίου για τους πολίτες της ΕΕ, είναι σημαντικό οι εν λόγω εγγυήσεις να μεταφερθούν πλήρως και ορθά από όλα τα κράτη μέλη.

Το 2010, οι γαλλικές αρχές εξέδωσαν αποφάσεις απέλασης και αποφάσεις απομάκρυνσης από τη γαλλική επικράτεια για διαμένοντες σε παράνομους καταυλισμούς, ως επί το πλείστον Ρουμάνους και Βούλγαρους **Ρομά**. Η Επιτροπή διεξήγαγε διάλογο με τις γαλλικές αρχές, ο οποίος οδήγησε στην πλήρη ενσωμάτωση στη γαλλική νομοθεσία των διασφαλίσεων που θεσπίστηκαν από το δίκαιο της ΕΕ. Η νέα νομοθεσία άρχισε να ισχύει τον Ιούνιο του 2011.

Η Δανία θέσπισε νέους κανόνες απέλασης που τέθηκαν σε ισχύ τον Ιούλιο του 2011 και εφαρμόζονται επίσης στους πολίτες της ΕΕ, εγείροντας σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τη συμβατότητά τους με τους κανόνες της ΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία. Μετά από την παρέμβαση της Επιτροπής και τις επαφές με τη δανική κυβέρνηση, ο **νόμος περί αλλοδαπών** τροποποιήθηκε τον Ιούνιο του 2012.

Τα παραδείγματα αυτά δείχνουν ότι ο διάλογος με τα κράτη μέλη μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικό μέσο για την επίλυση των θεμάτων προς όφελος των πολιτών της ΕΕ.

Ένα άλλο παράδειγμα της δράσης της Επιτροπής για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ που αφορούν την καταπολέμηση των διακρίσεων και την άρση των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία είναι οι περιπτώσεις **καταχώρισης διπλών αλλοδαπών επωνύμων**. Μετά τη δράση της Επιτροπής το 2010, η Σουηδία τροποποίησε τη νομοθεσία της το 2012 για να καταστεί δυνατή η καταχώριση διπλών αλλοδαπών επωνύμων από σουηδούς υπηκόους. Επίσης, η Επιτροπή προσέφυγε στο Δικαστήριο κατά του Βέλγιου για την επιβολή της τήρησης του ίδιου δικαιώματος για τα παιδιά που γεννήθηκαν στο Βέλγιο από έναν βέλγο γονέα και έναν γονέα από άλλο κράτος μέλος.

2.3.4. Μελλοντικές προτεραιότητες

Μετά τη δράση της για να εξασφαλίσει τη μεταφορά τους, η Επιτροπή θα **επικεντρωθεί στην επιτόπου εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για ελεύθερη κυκλοφορία**. Επί του παρόντος, εκπονεί δύο μελέτες σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2004/38/ΕΚ. Η πρώτη, που ξεκίνησε στα τέλη του 2012, θα εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής επηρεάζεται από τις διατυπώσεις και τις διαδικασίες σχετικά με την έκδοση εγγράφων διαμονής. Η δεύτερη, που ξεκίνησε στις αρχές του 2013, θα αξιολογήσει την κατάσταση και τον αντίκτυπο της κινητικότητας των πολιτών της ΕΕ σε τοπικό επίπεδο.

Τα αποτελέσματα θα τροφοδοτήσουν περαιτέρω δράσεις, όπως ανακοινώθηκε στην έκθεση του 2013 για την ευρωπαϊκή ιθαγένεια, όπως την απλούστευση των διατυπώσεων για τους πολίτες της ΕΕ και την προώθηση της αποδοτικής διαχείρισης των υποθέσεων που άπτονται της ελεύθερης κυκλοφορίας σε τοπικό επίπεδο.

Επιπλέον, η πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ περί ελεύθερης κυκλοφορίας εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα για την Επιτροπή. Θα εκπονηθεί έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των εν λόγω κανόνων, όταν η εν λόγω προσπάθεια επιβολής της νομοθεσίας και η επακόλουθη συνολική αξιολόγηση των επιπτώσεων της πολιτικής για την ελεύθερη κυκλοφορία θα έχουν ολοκληρωθεί.

Η Επιτροπή συνεχίζει να καλεί τα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές, περιλαμβανομένης της καταπολέμησης των καταχρήσεων και της απάτης σε σχέση με την ελεύθερη κυκλοφορία.

2.4. Εκλογικά δικαιώματα

Οι πολίτες της ΕΕ που διαμένουν σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο του οποίου είναι υπήκοοι έχουν δικαίωμα συμμετοχής (ως ψηφοφόροι και υποψήφιοι) στις δημοτικές εκλογές και στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος αυτό, με τις ίδιες προϋποθέσεις όπως και οι υπήκοοί του.

Κατά την περίοδο αναφοράς, η Επιτροπή απάντησε σε περίπου 100 μεμονωμένες αιτήσεις παροχής πληροφοριών, 50 ερωτήσεις και 9 αναφορές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τα εκλογικά δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ.

Σε πέντε περιπτώσεις, η Επιτροπή πραγματοποίησε διάλογο με τα κράτη μέλη για θέματα που αφορούν τη μεταφορά της οδηγίας 94/80/ΕΚ (δικαίωμα των πολιτών της ΕΕ να συμμετέχουν στις δημοτικές εκλογές) και σε δέκα περιπτώσεις, για θέματα που αφορούν τη μεταφορά της οδηγίας 93/109/ΕΚ (δικαίωμα των πολιτών της ΕΕ να συμμετέχουν στις ευρωπαϊκές εκλογές). Ως αποτέλεσμα, τα κράτη μέλη τροποποίησαν τη νομοθεσία τους ή ανακοίνωσαν τροποποιήσεις ώστε να συμμορφωθούν με τη νομοθεσία της ΕΕ.²¹ Η Επιτροπή ολοκληρώνει την αξιολόγησή της και θα παρακολουθεί στενά την υλοποίηση των δεσμεύσεων και την πλήρη συμμόρφωση των εθνικών νομοθεσιών.

Επιπλέον, η Επιτροπή επικοινωνήσε με έντεκα κράτη μέλη που δεν επέτρεπαν σε αλλοδαπούς πολίτες της Ένωσης να ιδρύουν πολιτικά κόμματα ή να γίνονται μέλη πολιτικών κομμάτων, γεγονός που αντιβαίνει στο άρθρο 22 της ΣΛΕΕ. Σε δύο περιπτώσεις, η κατάσταση διευκρινίστηκε, σε μία περίπτωση θεσπίστηκε εθνική νομοθεσία σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ και σε μια άλλη περίπτωση εξαγγέλθηκε ότι θα γίνουν τροποποιήσεις. Ελήφθησαν μέτρα σε σχέση με τα επτά υπόλοιπα κράτη μέλη.²²

Στην έκθεσή της σχετικά με τις δημοτικές εκλογές²³ που εκδόθηκε στις 9 Μαρτίου 2012, η Επιτροπή αξιολόγησε τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται τα εκλογικά δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ σε τοπικό επίπεδο και πρότεινε στα κράτη μέλη να λάβουν στοχοθετημένα μέτρα για να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών και να αυξηθεί το ποσοστό συμμετοχής.

Στις 12 Μαρτίου 2013, η Επιτροπή παρουσίασε μια ανακοίνωση με τίτλο «Προετοιμασία για τις ευρωπαϊκές εκλογές του 2014: Περαιτέρω ενίσχυση του δημοκρατικού και αποτελεσματικού τρόπου διεξαγωγής τους» και μια σύσταση «σχετικά με την ενίσχυση της δημοκρατικής και αποτελεσματικής διεξαγωγής των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο», με στόχο την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης των ευρωπαϊκών εκλογών. Με την αύξηση της αποτελεσματικότητας και τη μείωση του διοικητικού φόρτου, η σύσταση θα βελτιώσει επίσης τη λειτουργία του μηχανισμού για την αποτροπή της διπλής ψηφοφορίας που προβλέπεται στην οδηγία 93/109/ΕΚ.

²¹ Οι CY, PL και RO θέσπισαν νέα νομοθεσία· οι CZ, SI και SK ανακοίνωσαν τροποποιήσεις της νομοθεσίας τους εγκαίρως για τις εκλογές του ΕΚ του 2014. Οι EE και LV υπέβαλαν ικανοποιητικές εξηγήσεις, ενώ οι BG, HU, LT και MT πρόσφατα εξέδωσαν νομοθεσία που εξετάζεται.

²² CZ, ES, GR, LT, LV, PL και SK.

²³ Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 94/80/ΕΚ, περί λεπτομερών κανόνων άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κατά τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι, COM(2012) 99.

Στις 20 Δεκεμβρίου 2012, το Συμβούλιο εξέδωσε την οδηγία 2013/1/ΕΕ²⁴, η οποία διευκολύνει τους πολίτες της ΕΕ να ασκήσουν το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2014, καθώς θα πρέπει απλώς να υποβάλουν δελτίο ταυτότητας και υπεύθυνη δήλωση ότι πληρούν τους όρους επιλεξιμότητας.

Τέλος, όπως εξαγγέλθηκε στην Έκθεση 2010 για την ιθαγένεια της ΕΕ, η Επιτροπή δρομολόγησε διάλογο με τα κράτη μέλη τα οποία στερούν από τους υπηκόους τους το δικαίωμα συμμετοχής στις εθνικές εκλογές, όταν ασκούν τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής και εξέρχονται από τη χώρα καταγωγής τους (στέρηση του δικαιώματος ψήφου). Μετά από εστιασμένες συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην κοινή ακρόαση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την ιθαγένεια της ΕΕ, στις 19 Φεβρουαρίου 2013, η Επιτροπή πρόκειται να ανακοινώσει συγκεκριμένες δράσεις στην έκθεσή της για την ιθαγένεια της ΕΕ του 2013.

2.5. Προξενική προστασία

Οι πολίτες της ΕΕ που ταξιδεύουν ή ζουν σε μια τρίτη χώρα όπου το κράτος μέλος τους δεν αντιπροσωπεύεται έχουν το δικαίωμα να απολαύουν της προστασίας των διπλωματικών και προξενικών αρχών οποιουδήποτε κράτους μέλους, ίσοις όροις με τους υπηκόους του κράτους αυτού.

Στις 23 Μαρτίου 2011, ως συνέχεια στην έκθεση του 2010 για την ιθαγένεια της ΕΕ, η Επιτροπή παρουσίασε μια ανακοίνωση σχετικά με την *προξενική προστασία για τους πολίτες της ΕΕ σε τρίτες χώρες: Η τρέχουσα κατάσταση και η περαιτέρω πορεία*²⁵ και δημιούργησε έναν ειδικό δικτυακό τόπο²⁶.

Στις 14 Δεκεμβρίου 2011, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση **οδηγίας σχετικά με την προξενική προστασία των πολιτών της Ένωσης στο εξωτερικό**, η οποία αποσκοπεί στο να καθορίσει σαφείς και δεσμευτικούς κανόνες για τη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ των προξενικών αρχών των κρατών μελών ώστε να εξασφαλίζεται για τους πολίτες της ΕΕ των οποίων το κράτος δεν αντιπροσωπεύεται, η χωρίς διακρίσεις πρόσβαση στην προστασία των διπλωματικών ή προξενικών αρχών άλλων κρατών μελών σε τρίτη χώρα.

2.6. Το δικαίωμα αναφοράς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Οι πολίτες της ΕΕ έχουν δικαίωμα αναφοράς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για θέματα της Ένωσης που τους θίγουν άμεσα. Το 2012, η Επιτροπή Αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έλαβε 1964 αναφορές, σε σύγκριση με 2091 το 2011 και 1746 το 2010.

Μεταξύ Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου του 2012, 1010 αναφορές κρίθηκαν παραδεκτές από ένα σύνολο 1400 αναφορών (72 %), σε σύγκριση με 998 αναφορές το 2011 (71 %) και 989 το 2010 (60 %). Οι παραδεκτές αναφορές αφορούσαν είτε θεσμικό όργανο ή φορέα είτε περατώθηκαν με άμεση απάντηση σε αυτόν που υπέβαλε την αναφορά.

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, το 2012 τα πιο κοινά θέματα για τις αναφορές ήταν τα θεμελιώδη δικαιώματα και η δικαιοσύνη, το περιβάλλον και η εσωτερική αγορά.

2.7. Το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή

Οι πολίτες της ΕΕ έχουν δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή για περιπτώσεις κακοδιοίκησης στο πλαίσιο της δράσης των θεσμικών οργάνων, φορέων,

²⁴ Οδηγία 2013/1/ΕΕ του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 93/109/ΕΚ σχετικά με τις λεπτομέρειες άσκησης του δικαιώματος του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι (ΕΕ L 26, σ. 28).

²⁵ COM(2011) 149.

²⁶ <http://ec.europa.eu/consularprotection>.

υπηρεσιών και οργανισμών της ΕΕ, με εξαίρεση το Δικαστήριο κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών καθηκόντων του.

Κατά την περίοδο αναφοράς, ο Διαμεσολαβητής καταχώρισε περίπου 2500 καταγγελίες ετησίως. Ο αριθμός των καταγγελιών που δεν ενέπιπταν στην αρμοδιότητά του μειώθηκε από 1983 το 2010 και 1846 το 2011 σε 1720 καταγγελίες το 2012. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στον διαδραστικό οδηγό του Διαμεσολαβητή, ο οποίος κατευθύνει τους καταγγέλλοντες στην αρμόδια αρχή. Το 2012, 19 281 πολίτες χρησιμοποίησαν τον οδηγό για την αναζήτηση συμβουλών.

Ο αριθμός των ανοικτών ερευνών βάσει καταγγελιών αυξήθηκε από 323 έρευνες το 2010 σε 450 το 2012. Αυτή η αύξηση οφείλεται στην επιτυχή ικανοποίηση εκ μέρους του Διαμεσολαβητή των απαιτήσεων των δυνητικών καταγγελλόντων.

Το συνηθέστερο αντικείμενο των ερευνών είναι η έλλειψη διαφάνειας στη διοίκηση της ΕΕ. Το 2012, 21,5 % των περιπτώσεων σχετιζόνταν με τη διαφάνεια, σε σύγκριση με 33 % το 2010 και 25 % το 2011. Στο 20 % όλων των ερευνών που περατώθηκαν το 2012 (80 υποθέσεις), ο Διαμεσολαβητής ήταν σε θέση να διασφαλίσει θετική έκβαση.

2.8. Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών

Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών, η Επιτροπή μπορεί να κληθεί να προτείνει νομοθεσία σε τομείς όπου έχει την αρμοδιότητα να το πράξει, αν η πρωτοβουλία έχει την υποστήριξη ενός εκατομμυρίου πολιτών.

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 211/2011, ο οποίος ισχύει από την 1η Απριλίου 2012, ορίζει τους κανόνες και τις διαδικασίες για τέτοιες πρωτοβουλίες.

Μεταξύ Απριλίου 2012 και Φεβρουαρίου 2013, η Επιτροπή έλαβε 27 αιτήσεις για την καταχώριση προτεινόμενων πρωτοβουλιών. Τα θέματα κυμαίνονται από το εγγυημένο κατώτατο βασικό εισόδημα και την εκπαίδευση υψηλής ποιότητας για όλους έως τον πλουραλισμό των μέσων ενημέρωσης και τα δικαιώματα ψήφου. Μια πρώτη πρωτοβουλία, σύμφωνα με τους διοργανωτές της, έχει συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό δηλώσεων υποστήριξης²⁷, αλλά δεν έχει ακόμη υποβληθεί επίσημα στην Επιτροπή.

Το 2011, η Επιτροπή δημιούργησε μια ομάδα εμπειρογνομόνων των κρατών μελών με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων, τεχνογνωσίας και βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τα καθήκοντα που πρέπει να εκτελεστούν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της διαδικασίας της πρωτοβουλίας πολιτών.

2.9. Στατιστικά δεδομένα για τους πολίτες της ΕΕ που ασκούν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής

Την 1η Ιανουαρίου 2012, υπήρχαν περίπου 13,6 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ οι οποίοι διέμεναν (για τουλάχιστον 12 μήνες) σε κράτος μέλος του οποίου δεν ήταν υπήκοοι. Ωστόσο, υπάρχουν πολλοί περισσότεροι πολίτες της ΕΕ που ασκούν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής. Το 2011 πραγματοποιήθηκαν πάνω από 180 εκατομμύρια ταξίδια για ιδιωτικούς λόγους στην ΕΕ και περίπου 30 εκατομμύρια για επιχειρηματικούς λόγους.

3. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Το άρθρο 18 της ΣΛΕΕ και το άρθρο 21 παράγραφος 2 του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων απαγορεύουν τις διακρίσεις λόγω ιθαγένειας εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που περιέχονται σε αυτές.

²⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-107_en.htm.

Δεδομένου ότι η εν λόγω αρχή εφαρμόζεται σε οποιοδήποτε ζήτημα εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ, η τήρηση της αρχής αυτής αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ρόλου της Επιτροπής για τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ στους διάφορους τομείς άσκησης πολιτικής, όπως καταδεικνύεται από ορισμένα ενδεικτικά παραδείγματα που παρατίθενται κατωτέρω για την περίοδο αναφοράς.

Σε μια σειρά προσφυγών που άσκησε κατά έξι κρατών μελών (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα και Λουξεμβούργο), η Επιτροπή αμφισβήτησε τις εθνικές διατάξεις που περιορίζουν την **πρόσβαση στο επάγγελμα του συμβολαιογράφου** στους υπηκόους των εν λόγω κρατών μελών. Στις αποφάσεις του της 24ης Μαΐου 2011, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επιβεβαίωσε ότι οι διατάξεις αυτές περιείχαν διακρίσεις λόγω ιθαγενείας, και συνεπώς παραβίαζαν τη Συνθήκη²⁸.

Το 2011, σε μια άλλη περίπτωση ελέγχου των μέτρων επιβολής της νομοθεσίας, η Επιτροπή προσέφυγε στο Δικαστήριο κατά της Αυστρίας λόγω ενός εθνικού κανόνα για τη χορήγηση **μειωμένων εισιτηρίων στα δημόσια μέσα συγκοινωνίας** μόνον σε σπουδαστές των οποίων οι γονείς λαμβάνουν αυστριακά οικογενειακά επιδόματα. Στην απόφασή του της 4ης Οκτωβρίου 2012, το Δικαστήριο υποστήριξε τη θέση της Επιτροπής, βάσει της αρχής ότι οι σπουδαστές της ΕΕ που φοιτούν σε άλλη χώρα της ΕΕ έχουν το ίδιο δικαίωμα σε ορισμένες παροχές με τους σπουδαστές της χώρας.²⁹

Το 2012, η Επιτροπή ανέλαβε δράση σχετικά με προβλήματα που αντιμετώπισαν μη Μαλτέζοι πολίτες της ΕΕ που διαμένουν στη Μάλτα όσον αφορά την πρόσβαση σε **μειωμένη τιμολόγηση του νερού και της ηλεκτρικής ενέργειας** υπό τους ίδιους όρους με τους μαλτέζους πολίτες.

Η Επιτροπή ανέλαβε επίσης στοχοθετημένη πολιτική δράση σε τομείς όπου εντοπίστηκαν ειδικά προβλήματα που σχετίζονται με διακρίσεις για λόγους ιθαγένειας.

Διάφορες καταγγελίες και αιτήματα νομικών διευκρινίσεων από ενδιαφερόμενους επισήμαναν την ύπαρξη αμφισβητήσιμων περιορισμών, με βάση την ιθαγένεια, στην πρόσβαση σε αθλητικές δραστηριότητες και/ή αθλητικές διοργανώσεις σε ορισμένα κράτη μέλη. Για την αντιμετώπισή τους, η Επιτροπή εξέδωσε **ανακοίνωση**³⁰ τον Ιανουάριο του 2011 σχετικά με την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης στον αθλητισμό, που παρέχει κατευθύνσεις στα κράτη μέλη για τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλίζονται πρακτικές που δεν εισάγουν διακρίσεις για λόγους ιθαγένειας **όσον αφορά την πρόσβαση σε αθλητικές δραστηριότητες και/ή αθλητικές διοργανώσεις**.

Τον Δεκέμβριο του 2011, η Επιτροπή έδωσε κατευθύνσεις στα κράτη μέλη για το πώς μπορεί να εξασφαλιστεί ότι οι **διασυνοριακοί κανόνες για τον φόρο κληρονομίας** δεν προκαλούν διακρίσεις λόγω ιθαγένειας.³¹ Οι συστάσεις αυτές συμπληρώθηκαν από μια οριζόντια άσκηση συμμόρφωσης των εθνικών κανόνων σχετικά με τον φόρο κληρονομίας που αντίκεινται στις Συνθήκες της ΕΕ.

Στο τέλος του 2012, η Επιτροπή ξεκίνησε μια μελέτη για τη διεξοδική αξιολόγηση των εθνικών συστημάτων άμεσης φορολογίας ώστε να προσδιοριστεί αν τα συστήματα αυτά θα δημιουργούσαν αθέμιτα μειονεκτήματα για τους εργαζομένους και τα άτομα που εγκαθίστανται σε άλλο κράτος μέλος. Η μελέτη αυτή αποτελεί συνέχεια προηγούμενης που

²⁸ Υποθέσεις C-53/08, C-47/08, C-50/08, C-54/08, C-61/08 και C-51/08.

²⁹ Υπόθεση C-75/11.

³⁰ SEC(2011) 66/2.

³¹ COM(2011) 864.

ξεκίνησε το 2010, η οποία εξέτασε λεπτομερώς τη νομοθεσία της άμεσης φορολογίας των κρατών μελών για να εξασφαλίσει ότι δεν περιείχε διακρίσεις κατά των διασυνοριακών εργαζομένων. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα και θα ακολουθήσει την ίδια προσέγγιση όσον αφορά την προαναφερθείσα μελέτη του 2012.

Τον Μάιο του 2012, η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές στα κράτη μέλη³² ώστε να μην υπάρξουν διακρίσεις στα **συστήματα βινιέτας για τα επιβατικά αυτοκίνητα και τις μοτοσυκλέτες**.

Τον Ιούνιο του 2012, στο πλαίσιο των προσπαθειών της για την τόνωση της ανάπτυξης μέσω της καλύτερης εφαρμογής της οδηγίας για τις υπηρεσίες (οδηγία 2006/123/EK), η Επιτροπή ανήγγειλε³³ μέτρα για να εξασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή της αρχής της μη διάκρισης βάσει της ιθαγένειας **των αποδεκτών των υπηρεσιών**, και εξέδωσε ειδικές κατευθύνσεις προς τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω αρχής.³⁴

Αναγνωρίζοντας ότι η **πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών και σε άλλες τραπεζικές υπηρεσίες** είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή των πολιτών στην οικονομική και κοινωνική ζωή, και όπως ανακοινώθηκε στην Πράξη για την ενιαία αγορά II³⁵ του Οκτωβρίου 2012, η Επιτροπή θα υιοθετήσει την ίδια ημέρα με την παρούσα έκθεση μια πρωτοβουλία που αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας που αφορούν λογαριασμούς και τραπεζικές υπηρεσίες.³⁶

Στο τέλος του 2012, η Επιτροπή δρομολόγησε μελέτη³⁷ για να αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίο η αρχή της μη διάκρισης για λόγους ιθαγένειας εφαρμόζεται στις εθνικές νομοθεσίες στον τομέα της **πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής ενίσχυσης**.

Τέλος, στις 26 Απριλίου 2013, η Επιτροπή πρότεινε **οδηγία** για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στην ΕΕ³⁸, η οποία επιδιώκει, μεταξύ άλλων, να αποτρέψει τις διακρίσεις με βάση την ιθαγένεια των **διακινούμενων εργαζομένων της ΕΕ**.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τις κυριότερες εξελίξεις και δράσεις σε επίπεδο ΕΕ για την ιθαγένεια της ΕΕ, από το 2011. Συμπληρώνει και συνοδεύει την έκθεση του 2013 για την ευρωπαϊκή ιθαγένεια.

---

³² COM (2012) 199.

³³ COM (2012) 261.

³⁴ SWD(2012) 146.

³⁵ COM (2012) 573.

³⁶ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη συγκρισιμότητα των τραπεζικών προμηθειών όσον αφορά τους λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμό πληρωμών σε συνδυασμό με βασικές υπηρεσίες, COM (2013)266.

³⁷ «Αξιολόγηση των κανόνων της ΕΕ για την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ και των μελών των οικογενειών τους και την πρακτική εφαρμογή τους».

³⁸ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με μέτρα που διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχονται σε εργαζομένους στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, COM (2013) 236.